

Kulturnämnden
Grunduppdrag

Datum:
2022-09-29

Diarienummer:
KTN-2022-00363

Handläggare:
Sten Bernhardsson

Grunduppdrag för kulturnämndens verksamhet

Innehåll

Inledning	3
Kulturnämndens ansvarsområde	3
Kulturnämndens verksamhet.....	4
Kommunens konst-, kultur- och kulturarvsfrågor samt därtill hörande verksamheter	4
Folkbiblioteksverksamhet enligt bibliotekslagen.....	9
Fritidsgårdar, öppen fritidsverksamhet enligt skollagen samt övrig kultur- och fritidsverksamhet för barn och unga	10
Kommunens kulturskola	14
Kommunens naturskola	14
Kommunens konstnärliga gestaltungsprojekt, konstinköp och konstsamlingar	15
Bilaga 1 – Gällande lagstiftning inom nämndens område	17
Bibliotekslag (2013:801)	17
Museilag (2017:563)	17
Skollag (2010:800).....	18
Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	18
Lag (2001:82) om svenskt medborgarskap	19
Lag (2018:82) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter	19
Bilaga 2 – Nationell-, regional- och kommunal styrning	20
Nationell kulturpolitik	20
Nationella mål för ungdomspolitik	20
Regional kulturpolitik.....	20
Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun	21
Bilaga 3 – Uppföljning och relaterade styrdokument.....	22
Uppföljning och intern kontroll.....	22
Relaterade styrdokument.....	22

Inledning

Grunduppdrag är kulturnämndens ramverk för de kultur- och fritidsverksamheter som kulturnämnden ansvarar för enligt *Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun*.

Grunduppdraget är ett aktiverande styrdokument som gäller tills vidare, men kan ändras vid behov genom beslut av kulturnämnden. Syftet är att ge stabila och långsiktiga direktiv för nämndens verksamhet och är ett komplement till gällande lagstiftning (se bilaga 1), nationella och regionala mål (se bilaga 2), Agenda 2030, samt kommunens övriga styrdokument (se bilaga 2 och 3). Tillfälliga uppdrag ges till verksamheten via kulturnämndens verksamhetsplan eller genom andra beslut i kulturnämnden.

Kulturnämnden tillämpar principen om armlängds avstånd vilket innebär att nämnden beslutar om mål, riktlinjer och ekonomiska ramar, men överlåter till professionen att hantera frågor om hur kultur- och fritidsverksamheten genomförs. Konstnärliga ställningstaganden och andra kvalitativa bedömningar överläts till konstnärliga ledare, ämnesexperter och sakkunniga. Principen om armlängds avstånd handlar både om demokrati och yttrandefrihet, men även om konstnärlig kvalitet¹ och konstnärers integritet.²

Kulturnämnden stöds av en förvaltning som är nämndens administrativa stöd. Förvaltningen bereder nämndärenden, handlägger bidragsansökningar, hanterar arbetet med övergripande styrdokument kopplade till verksamhetsplanering och budget, internkontroll samt uppföljning. Arbetet sker i bred samverkan inom förvaltningen samt med övriga nämnder och bolag i kommunkoncernen. Förvaltningen bedriver även kulturnämndens egenregiverksamheter.

Kulturnämndens ansvarsområde

Kulturnämndens ansvarsområde omfattar hela kommunen – såväl kommunens landsbygder som tätorter.

En bärande princip för Uppsala kommuns konst³- och kulturpolitik är konstens och kulturens egenvärde och oberoende.

Kulturnämnden värnar barns och ungas rätt till fritid, lek och rekreation liksom barns rätt att delta i det kulturella och konstnärliga livet.⁴ Genom nämndens verksamhet skapas goda förutsättningar för ungdomar att forma sina liv och få inflytande över samhällsutvecklingen.⁵ Kulturnämnden arbetar samtidigt aktivt för att Uppsala ska vara en attraktiv plats för invånare, besökare och företag.

Kulturnämnden samordnar det strategiska arbetet inom nämndens ansvarsområde, sätter upp tydliga mål för nämndens egenregiverksamhet, stödjer och främjar de olika

¹ Konstnärlig kvalitet definieras av experter inom området. Estetiskt värde och skicklighet är i fokus när kvaliteten bedöms. (The Center for Arts, Business and Culture, SSE Institute for research. 2017. *Konsten att mäta det omätbara: Om kvalitetsmätning av konstnärlig kvalitet*)

² Kulturpolitiskt program för Uppsala kommun, KSN-2019-0323.

³ Konst ingår i begreppet kultur och avser här yttringar inom de olika konstarterna och konstformerna, inte enbart bildkonst. Begreppet bildkonst innefattar olika arter av visuell konst samt hantverk och design.

⁴ Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

⁵ Nationella mål för ungdomspolitik.

konstarterna liksom konstnärers villkor samt ger externa aktörer bidrag för kulturverksamhet och verksamhet riktad till barn och unga. Kulturnämnden medverkar också tillsammans med kommunens övriga nämnder och styrelser i stads- och samhällsplaneringen.

Kulturnämnden verkar aktivt för interkulturell dialog, samverkan och utbyte på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Nämnden för löpande dialog med kommunens nämnder och bolag som verkar inom nämndens ansvarsområde, med Region Uppsala angående kulturens utveckling i regionen samt med Uppsala universitet utifrån upprättat avtal om samverkan kring Uppsala Linneanska trädgårdar. Nämnden möter också regelbundet de parter som Uppsala kommun ingått Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med.

Merparten av kulturnämndens verksamhet finns till för alla som bor, verkar och vistas i Uppsala kommun. Nämnden har ett särskilt fokus på barn och unga, äldre, samt nationella minoriteter och verkar för att ingen ska känna sig diskriminerad på grund av sitt kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Kulturnämndens verksamhet

Kommunens konst-, kultur- och kulturarvsfrågor samt därtill hörande verksamheter⁶

Samhällsplanering, gestaltad livsmiljö och kulturarv

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är en aktiv part i det kommunövergripande arbetet med strategisk samhällsutveckling i syfte att utveckla en trygg och attraktiv kommun med en god gestaltad livsmiljö⁷ och kulturarv⁸ som bevaras, används och utvecklas. Nämndens utgångspunkt är att bibehålla omistliga värden, levandegöra historien och belysa samtiden samtidigt som Uppsala kommun utvecklas. Kultur- och fritidsverksamheter fungerar också som mötesplatser som medverkar till att öka tryggheten i hela kommunen.

Uppsala kommuns arbete med lokalförsörjning syftar till att säkerställa en socialt, ekonomiskt, ekologiskt hållbar fysisk infrastruktur. Kulturnämnden verkar för att det

⁶ Samt kommunens officiella nationaldagsfirande och medborgarskapsceremonin enligt lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap (punkt 7 i reglementet) och stöd till bygdegårdar och andra allmänna samlingslokaler (punkt 8 i reglementet).

⁷ Staten har fastslagit att ett gemensamt skapande och en helhetssyn på den gestaltade livsmiljön är kärnan i den nationella politiken för arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Tanken är att det offentliga ska agera föredömligt. (Proposition 2017/18:110. *Politik för gestaltad livsmiljö*).

⁸ Kulturarv avser alla materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan. Kulturmiljön är en del av kulturarvet och omfattar inte bara landskapets fysiska innehåll utan även immateriella företeelser som är knutna till en plats eller ett område. Kulturmiljö avser hela den av människor påverkade miljön, till skillnad mot kulturminne som avser framför allt fysiska objekt (Riksantikvarieämbetet. 2022. *Kulturarv*. <https://www.raa.se/kulturarv/>).

finns lokaler och verksamhet inom kultur- och fritidsområdet så att invånare och besökare erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter och upplevelser i hela kommunen.

Kärnuppgifter

Kulturnämnden yttrar sig över strategiska planer och program inom samhällsbyggnadsområdet, bevakar kulturarvsfrågor, bidrar till utveckling av offentliga platser med utgångspunkt från en historisk medvetenhet om platsens karaktär och identitet, arbetar aktivt för att bildkonst bereds utrymme i hela kommunen samt bedriver och stödjer kultur- och fritidsverksamhet med hög tillgänglighet.

I dialog med kommunstyrelsen ansvarar kulturnämnden för en långsiktigt hållbar lokalförsörjning för hela nämndens egenregiverksamhet genom att kartlägga behov och ta fram förslag till lokalförsörjningsplan samt säkra tillgång till relevanta ekonomiska underlag. Nämnden verkar för funktionella lokaler av erforderlig kapacitet åt verksamheter i egen regi, samt bevakar lokaltillgång för externa aktörer så som det fria kulturlivet, föreningsverksamhet och allmänheten.

För att stödja och främja de olika konstarterna liksom konstnärernas villkor tillhandahåller kulturnämnden ateljémiljöer, repetitionslokaler, scener och utställningslokaler.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Bidrag och stipendier till kulturverksamhet

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämndens bidrag och stipendier skapar goda förutsättningar för professionellt konstnärligt utövande, eget skapande liksom ett levande konst- och kulturliv i hela kommunen. Bidrags- och stipendiegivningen stödjer konstnärernas möjligheter att verka obundet samt främjar delaktighet och lust att ta del av samt utöva kultur.

Kärnuppgifter

Kulturnämnden ansvarar för att, med utgångspunkt i antagna riktlinjer, utlysa, besluta om tilldelning samt följa upp nämndens bidrag och stipendier till det fria konst- och kulturlivet, kommunens fristadsarbete, studieförbund, allmänna samlingslokaler, nationella minoriteters föreningar och andra externa aktörer som har sitt säte i Uppsala kommun eller verksamhet som kommer bedrivas i kommunen. Bidrag ges också inom ramen för finskt förvaltningsområde.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Särskilda evenemang

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämndens särskilda evenemang bidrar till ett levande kulturliv i Uppsala kommun och syftar till att stärka identiteten och öka livskvaliteten hos kommuninvånare och besökare samt stödja det fria kulturlivet och civilsamhällets aktörer i Uppsala kommun.

Kärnuppgifter

Kulturnämnden ansvarar för att utveckla, upphandla och arrangera olika evenemang så som kulturnatten, kommunens officiella nationaldagsfirande och medborgarskapsceremoni, evenemang på kommunens utomhusscener samt vissa evenemang inom arbetet med nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Nationella minoriteter

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden främjar nationella minoriteters särskilda rätt att behålla och utveckla sitt minoritetsspråk och sin minoritetskultur. Insatser som möjliggör barns utveckling av sin kulturella identitet och användning av det egna minoritetsspråket prioriteras.

Kärnuppgifter

Kulturnämnden medverkar i samråd med representanter för nationella minoriteter, samt i arbetet med att ta fram en årlig kommunövergripande åtgärds- och aktivitetsplan avseende förvaltningsområdet för finska.

Målgrupper

Judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar.

Kulturhus

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för kommunens kulturhus som är demokratiska mötesplatser vilka erbjuder kulturupplevelser och bidrar till en meningsfull fritid, skapar trygghet, samt stärker de boendes delaktighet i lokalsamhället.

Kulturhusen är platser för generationsöverskridande möten, upplevelser och samtal.

Kärnuppgifter

Kulturhusen arrangerar evenemang med fokus på aktuella behov i det omgivande lokalsamhället, arbetar främjande och förebyggande, möjliggör samutnyttjande av tillgängliga lokaler och kompetenser i samverkan med civilsamhället och andra

aktörer. Kulturhus är kända platser med infrastruktur för att ta emot temporär verksamhet.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Prioriterade målgrupper är barn och unga, unga vuxna, äldre, personer med funktionsnedsättningar, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska.

Konstmuseum

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för Uppsala konstmuseum som är ett museum med egna samlingar och en utställningsplats för bildkonst, inklusive designföremål och konsthantverk, från 1800-talets slut till idag. Verksamheten vilar på vetenskaplig grund och har fokus på modern och samtida bildkonst. Museet har ett särskilt uppdrag att uppmärksamma uppländsk bildkonst och att värna, bevara och vårda det konsthistoriska kulturarvet.

Konstmuseet är en plattform för utställningar, upplevelser, samtal, kreativa aktiviteter, lustfyllt lärande, inspiration och möten mellan olika konstformer. Museet är tillgängligt, samhällsengagerat och konstnärligt djärvt samt bidrar till att stödja och utveckla bildkonsten.

Kärnuppgifter

Uppsala konstmuseum bevarar, vårdar och tillgängliggör museets samlingar, samt kompletterar dessa genom nyförvärv.

Konstmuseet producerar konstutställningar samt erbjuder program och konstpedagogisk verksamhet med den egna samlingen som bas. Museet visar och tillgängliggör även annan nationell och internationell bildkonst genom inlån. Konstmuseet samverkar med andra kulturinstitutioner, museer och konstinstitutioner, besöksmål samt universitet och högskolor för ökad tillgänglighet till bildkonst och kulturupplevelser, liksom för att stärka kulturlivet.

Konstmuseet arbetar även uppsökande och är en aktiv part på flera platser i kommunen genom den ambulerande konsthallsverksamheten.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Biologiskt museum

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för det biologiska museet Biotopia. Verksamhet vilar på vetenskaplig grund och är ett nav för information och kunskap om ekologiska sammanhang, biologisk mångfald samt för naturvägledning i den uppländska naturen.

Biotopia utgör en arena för möten mellan forskning, allmänhet och skola. Besökare får ökad kunskap och förståelse för naturen och ekologiska samband. På så sätt skapas en förståelse för hållbar utveckling.

Kärnuppgifter

Biotopia bevarar, vårdar och tillgängliggör museets samlingar samt kompletterar samlingarna genom nyförvärv. Museet erbjuder pedagogisk verksamhet och program, samt vägledning inom natur- och biologiområdet med särskilt fokus på biologisk mångfald, ekologiska sammanhang och hållbar utveckling.

Biotopia tillhandahåller aktiviteter som uppmärksammar lokal och biologisk mångfald i naturområden och längs naturstigar i Uppland, samt erbjuder naturupplevelser genom digital teknik för att öka tillgängligheten.

Biotopia samverkar med skolor, universitet och andra aktörer inom natur- och biologiområdet.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Under vardagar prioriteras programverksamheten med särskild inriktning mot skola.

Historiskt centrum

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för Uppsala historiskt centrum. Verksamheten vilar på vetenskaplig grund och tillgängliggör slottets och stadens historia för en bred allmänhet. Inriktningen är slottets historia och kulturmiljö samt Uppsalas historia med fokus på stadsbyggnad och stadsmiljö. Uppsalas utveckling beskrivs utifrån viktiga aktörer som centralmakten, kyrkan och universiteten, men också utifrån betydelsefulla samhällsförändringar och företeelser under senare tid, såsom industrialiseringen och utveckling av infrastruktur, med bland annat näringslivet och arbetarrörelsen som viktiga aktörer.

Kärnuppgifter

Historiskt centrum kompletterar och samverkar med befintliga museiverksamheter och relevanta organisationer i Uppsala vad gäller innehåll och verksamhet. Genom utställningar, digitala förmedlingstekniker, visningar och guidade turer samt programverksamhet förmedlar verksamheten berättelser om Uppsala.

Utvecklingen av verksamheten sker i samverkan med andra aktörer inom området, samt i dialog med invånare och besökare.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Gästspelsscen

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för Reginateatern som är Uppsala kommuns gästspelsscen i egen regi. Teatern erbjuder scenkonst av hög kvalitet med lokala, nationella och internationella artister. Reginateaterns utbud kompletterar övriga aktörers utbud i Uppsala.

Kärnuppgifter

Reginateatern tillhandahåller en gästspelsscen för scenkonst. Produktionerna sker genom både fysiska och digitala föreställningar. Teatern samverkar med lokala, nationella och internationella aktörer inom scenkonstområdet.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Verksamheten vänder sig i första hand till en publik av unga vuxna samt vuxna.

Folkbiblioteksverksamhet enligt bibliotekslagen

Folkbiblioteksverksamhet

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för Uppsala kommuns folkbiblioteksverksamhet. Biblioteken är demokratiska platser för bildning, kultur, information, lärande och möten. Verksamheten stärker människors identitet, bidrar till inkludering och stärker demokratin och yttrandefriheten. Genom att tillgängliggöra medier, erbjuda aktiviteter och arrangemang stödjer biblioteken läsande, språkutveckling och kunskapsbildning samt ökar den digitala inkluderingen i samhället.

Kärnuppgifter

Biblioteksservice erbjuds i hela kommunen via fysiska bibliotek och biblioteksbussar, annan uppsökande verksamhet samt via det digitala biblioteket på nätet. Biblioteksverksamheten uppmärksammar särskilt behoven hos invånare i närliggande lokalsamhälle.

För att öka tillgängligheten erbjuds meröppna bibliotek, där användarna får tillgång till biblioteken även på tider då det inte är bemannat.

Biblioteken arbetar läsfrämjande, bidrar till goda förutsättningar för barns språkutveckling, läsning och kunskapsinhämtning, stärker vuxnas språkkompetens och samhällsintroduktion, möjliggör lärande och upplevelser för besökare samt erbjuder tillgängliga lokaler för möten och arrangemang. Utbudet av medier och aktiviteter präglas av allsidighet och kvalitet.

Biblioteken bidrar till ett meningsfullt liv för äldre genom tillgängliga bibliotek, uppsökande verksamhet samt genom att erbjuda e-medier och talböcker. Biblioteksservice erbjuds också till vård- och omsorgsboenden.

Samverkan sker med civilsamhället, vård, förskola, grundskola, gymnasium, vuxenutbildning och andra aktörer i samband med aktiviteter och programverksamhet.

Målgrupper

Alla som lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Prioriterade målgrupper är barn och unga, äldre, personer med funktionsnedsättningar samt nationella minoriteter och människor med annat modersmål än svenska.

Fritidsgårdar, öppen fritidsverksamhet enligt skollagen samt övrig kultur- och fritidsverksamhet för barn och unga

Fritidsgårdar och öppen fritidsverksamhet

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för kommunens öppna fritidsverksamhet och fritidsgårdar i egen regi som tillhandahåller en innehållsrik och strukturerad öppen fritidsverksamhet i en trygg miljö för barn och unga.

Kultur- och fritidsaktiviteter på barns och ungas fria tid verkar kompensatoriskt så att alla barn och unga oavsett bakgrund får möjlighet att delta. De huvudsakliga inriktningarna är hälsa, kultur och lärande. Verksamheten stimulerar deltagarnas egna skapande, förmedla nya upplevelser och gemenskap, samt inspirerar till kulturutövning.

Fritidsverksamheten tillvaratar barns och ungas erfarenheter, kunskap och intressen så att deltagarna upplever meningsfullhet och framtidstro. Deltagarna ges förutsättningar att utveckla den egna identiteten, stärka sina entreprenöriella förmågor, samt ges verktyg att hantera sina framtida liv och försörjning.

Kärnuppgifter

Den öppna fritidsverksamheten och fritidsgårdarna i egen regi finns fysiskt, mobilt och digitalt i hela kommunen via fritidsklubbar, fritidsgårdar, evenemang och temporär verksamhet samt via digitala plattformar. Fritidsverksamheten arbetar kontinuerligt med normkritik och bedriver främjande och förebyggande arbete för att motverka psykisk ohälsa och otrygghet. Verksamhetens medarbetare deltar i SSPF⁹ och områdesarbete i stadsdelarna.

Fritidsverksamhetens huvudsakliga inriktning är barn- och ungdomskultur, delaktighet och möjlighet att utveckla intressen i en trygg och drogfri miljö. Verksamheten samverkar och samverkar med andra organisationer, till exempel lokala föreningar.

Fritidsklubbarna bedriver öppen fritidsverksamhet för barn och erbjuder omsorg under läsårets eftermiddagar i direkt anslutning till skoldagen samt under skollov.

⁹ Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid.

Fritidsgårdarna är mötesplatser för ungdomar och håller öppet i anslutning till skoldagen, kvällar, helger och skollov.

Målgrupper

Fritidsklubbarna riktar sig till barn i åldrarna 10–12 år.

Fritidsgårdarna riktar sig till ungdomar i åldrarna 13–18 år.

Prioriterade målgrupper är underrepresenterade grupper såsom flickor, HBTQI+personer och personer med funktionsnedsättning.

Allaktivitetshus och andra mötesplatser

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för kommunens allaktivitetshus och ungdomskulturhus.

Allaktivitetshusen i Gottsunda och Gränby är generationsöverskridande mötesplatser där goda förebilder i alla åldrar bland boende och verksamma inkluderas och tas tillvara som resurser. Allaktivitetshusen präglas av verksamhet som stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration. Allaktivitetshusen är trygga och tillgängliga mötesplatser som erbjuder avgiftsfria organiserade aktiviteter till alla, med barn och unga som bas. Verksamheten bidrar till att öka tillgången till aktiviteter för barn och unga i anslutning till skoltiden.

Allaktivitetshuset Allis är öppet för alla och tillhandahåller träningshallar anpassade efter olika aktiviteter. Syftet är att erbjuda aktiviteter i en trygg miljö utifrån individens intressen, förutsättningar och önskemål.

Ungdomskulturhuset Grand är en trygg och tillgänglig mötesplats för ungdomar som arrangerar såväl organiserad som spontan fritidsverksamhet och evenemang. Verksamheten är öppen för alla konstformer och bygger på ungdomars egna idéer.

Kärnuppgifter

Allaktivitetshusen i Gottsunda och Gränby bedriver kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet med skolans lokaler som bas. Arbetet är områdesbaserat och stor vikt läggs vid hög delaktighet och invånarinflytande. Arbetssättet bygger på bred samverkan mellan olika parter – boende, skolan, fastighetsägare, myndigheter, civilsamhälle och näringslivet i lokalsamhället. Aktiviteter erbjuds i direkt anslutning till skoldagen för barn och unga och för övriga på kvällar och helger.

Allaktivitetshuset Allis erbjuder fritidsaktiviteter utifrån barns och ungas intressen och önskemål. Under skollov arrangeras lägerverksamhet och verksamheten erbjuder också kurser och prova-på aktiviteter under vår och höst.

I ungdomskulturhuset Grand arrangeras ungdomsevenemang och fritidsverksamhet, samt ger unga möjligheten att uppträda eller anordna egna arrangemang. Grand samverkar med annan fritidsverksamhet, föreningar, skolor, studieförbund och organisationer. Verksamheten håller öppet för ungdomar i anslutning till skoldagen, kvällar, helger och skollov.

Målgrupper

Allaktivitetshuset i Gränby och Gottsunda riktar sig till alla åldersgrupper. En prioriterad målgrupp är barn och unga.

Allis riktar sig till alla åldersgrupper. En prioriterad målgrupp är barn och unga i åldrarna 10–25 år.

Kulturhuset Grand riktar sig ungdomar i åldrarna 13–18 år. Målgruppen för den riktade verksamheten för HBTQI+personer är ungdomar i åldrarna 13–18 år och målgruppen för den riktade verksamheten för unga med funktionsnedsättning är ungdomar i åldrarna 13–21 år.

Barn- och ungdomsverksamhet i föreningsregi*Syfte och förväntade effekter*

Genom ekonomiskt bidrag till fristående aktörer som arrangerar verksamhet för barn och unga möjliggör kulturnämnden för civilsamhället att bidra till ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Bidrag beviljas till öppen fritidsverksamhet och fritidsgårdar som bedrivs av föreningar och organisationer. Kultur- och fritidsaktiviteter på barns och ungas fria tid verkar kompensatoriskt så att alla barn och unga oavsett bakgrund får möjlighet att delta.

Kulturnämndens bidrag till barns och ungas kulturutövande motverkar kulturell ojämlikhet och möjliggör för civilsamhället att bidra till utvecklingen av kulturpedagogisk verksamhet för barn och unga på deras fria tid. Nämnden eftersträvar en mångfald av kulturella genrer.

Kärnuppgifter

Kulturnämnden ansvarar för att, med utgångspunkt i antagna riktlinjer, utlysa, besluta om tilldelning samt följa upp nämndens bidrag till fristående öppen kultur- och fritidsverksamhet för barn och unga samt kulturpedagogisk verksamhet för barn och unga.

Nämnden kommunicerar och synliggör kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga i åldern 0–25 år, med särskilt fokus på lovaktiviteter.

Målgrupper

Bidrag till barns och ungas fria tid riktar sig till åldrarna 5–25 år.

Bidrag till barns och ungas kulturutövande riktar sig till åldrarna 6–20 år.

Kultur- och naturaktiviteter för förskola och skola*Syfte och förväntade effekter*

Kultur- och naturupplevelser verkar kompensatoriskt så att alla barn och unga oavsett bakgrund får möjlighet att delta som en naturlig del av sin kunskapsinhämtning och lärandeprocess. Alla barn och unga garanteras också att kunna ta del av professionella kulturupplevelser under skoltid.

Kärnuppgifter

Kulturnämnden erbjuder förskolor och skolor i kommunen kultur- och naturpedagogisk verksamhet samt evenemang för pedagogledda grupper. Nämnden tillgängliggör ett kulturutbud som är kostnadsfritt eller kraftigt subventionerat och samordnar utbudet av kultur, naturpedagogik och övriga aktiviteter riktat till skolor.

Kulturnämnden samordnar även statlig, regional och annan finansiering avseende kultur i skolan, samt inköp av kompletterande kulturutbud för förskola och skola.

Genom att erbjuda El Sistemaverksamhet¹⁰ under skoltid i områden med socioekonomiska utmaningar ger kulturskolan elever i vissa områden möjlighet att odla ett intresse för att spela och sjunga i orkester och kör.

Biotopia och Uppsala naturskola är resurser för, och ett komplement till skolans undervisning och pedagogik inom det naturvetenskapliga området.

Biblioteken arbetar främjande i samverkan med förskola och skola för att bidra till goda förutsättningar för barns språkutveckling, läsning och kunskapsinhämtning.

Uppsala konstmuseum arrangerar och bjuder in till konstpedagogiska program under skoltid.

Målgrupper

Pedagogledda grupper av barn och unga från förskolor och skolor i Uppsala kommun.

Under vardagar prioriterar Biotopia, Uppsala naturskola och Uppsala konstmuseum programverksamhet med särskild inriktning mot barngrupper från förskolor och skolor i Uppsala kommun.

Övrig kultur- och naturverksamhet för barn och unga*Syfte och förväntade effekter*

Kulturnämnden verkar för att barn och unga under sin uppväxt får möjlighet att både utöva och uppleva kultur. Nämnden främjar förutsättningarna för eget skapande och tillgång till professionell kultur under barns och ungas fria tid. Kulturella uttryck ger individen ytterligare ett språk, fler sätt att kommunicera med omvärlden och stärker den personliga utvecklingen. Nämnden vill också främja goda möjligheter till utevistelse i naturen för att stärka barns och ungas hälsa och välbefinnande, samt erbjuda meningsfulla rekreations- och fritidsverksamheter.

Kärnuppgifter

Uppsala konstmuseum, Biotopia, kommunens kulturhus, allaktivitetshus samt biblioteksverksamheten erbjuder helg- och lovaktiviteter för barn och unga.

Målgrupper

Barn och unga i Uppsala kommun 0–25 år.

¹⁰ El Sistema är en avgiftsfri kör- och orkesterskola.

Kommunens kulturskola

Kulturskola

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för Uppsala kulturskola som erbjuder frivillig undervisning inom musik- och kulturområdet för barn och unga. Kulturskolan arbetar kompensatoriskt så att alla barn och unga oavsett bakgrund får möjlighet att delta. Genom att ge deltagarna tillgång till meningsfulla kulturpedagogiska fritidsaktiviteter och El Sistemaverksamhet¹¹ främjar kulturskolan goda livsbetingelser för alla barn och unga som växer upp i Uppsala kommun och stödjer deltagarnas egen utveckling.

Kärnuppgifter

Uppsala kulturskola bedriver frivillig undervisning i instrumentalspel, sång, dans, rytmik, bild och form, teater och kreativt skrivande anpassad verksamhet för deltagare med funktionshinder samt El Sistemaverksamhet för barn och unga. Undervisningen följer i huvudsak skolans läsår, men även lov- och helgkurser anordnas.

Undervisning sker individuellt, i grupp och i form av ensembler, kör och orkester. Undervisningen möjliggör samverkan mellan ämnesområdena och erbjuder tillfällen för deltagarna att framträda i olika sammanhang. Uppsala kulturskolas avancerade program (UKAP) erbjuder deltagare som vill gå vidare till högre studier.

Kulturskolan är en trygg och tillgänglig plats där alla kan delta på likvärdiga villkor. Deltagarna har inflytande över undervisningens innehåll och upplägg.

Kulturskolan arbetar aktivt med att sprida information, samt bedriver uppsökande verksamhet för att nå underrepresenterade grupper och göra verksamheten känd i hela kommunen.

Kulturskolan samverkar med andra aktörer inom kulturområdet samt med förskolor och skolor.

Målgrupper

Barn och unga i åldrarna 6–20 år bosatta i Uppsala kommun.

Prioriterade målgrupper är de yngre åldersgrupperna och underrepresenterade målgrupper med särskilt fokus på barn och unga från ytterstaden och landsbygden.

Kommunens naturskola

Naturskola

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för Uppsala naturskola som genom sin verksamhet ökar förståelsen för ekologiska sammanhang och miljöpåverkan. Syftet är att skapa

¹¹ El Sistema är en avgiftsfri kör- och orkesterskola.

motivation och effektiv kunskapsinhämtning, samt främja rörelse, samverkan och grupptrygghet.

Kärnuppgifter

Uppsala naturskola stödjer skolor i Uppsala kommuns arbete med att göra utomhuspedagogik till en naturlig del av verksamheten. Naturskolan är en resurs för skolan genom att med hjälp av utomhuspedagogik förstärka kunskapsinnehållet i alla skolämnen, såväl i direkt kontakt med elever som genom fortbildning för pedagoger. I samverkan med skolor utvecklas naturpedagogik som en del i undervisningen.

Naturskolan samverkar med andra aktörer inom området för att nå barn och unga utanför skoltid men även för att nå andra kommuninvånare.

Målgrupper

Pedagogledda grupper av barn och unga i Uppsala kommun.

Prioriterade målgrupper är elever i årskurs 4–9.

Under skollov prioriterar verksamheten barn från kommunens öppna fritidsverksamhet.

Kommunens konstnärliga gestaltungsprojekt, konstinköp och konstsamlingar

Kommunens offentliga konst

Syfte och förväntade effekter

Kulturnämnden är huvudman för verksamheten Offentlig konst som tillhandahåller och tillgängliggör en bred och varierad samling av bildkonst, inklusive konsthantverk och designföremål, av hög konstnärlig kvalitet avsedd för offentlig miljö.

Bildkonst verkar identitetsskapande, ger platser en unik karaktär samt möjliggör estetiska och kulturella upplevelser i samhällets offentliga miljöer. Bildkonsten skapar dessutom mötesplatser och bidrar därmed till tryggare miljöer.

Genom dialoger ges invånarna möjlighet till inflytande över den offentliga miljön. Pedagogisk förmedling förhöjer upplevelsen av konsten.

Kulturnämnden ansvarar också för förvaltningen av Uppsala kommuns samling av bildkonst avsedd att tillgängliggöras i kommunens verksamhetslokaler samt på allmän platsmark. Genom inköp och beställningar bidrar nämnden till ett levande konstliv.

Kärnuppgifter

På nämndens uppdrag görs inköp av färdiga bildkonstverk eller kollektioner samt beställning av konstnärliga gestaltungsuppdrag till offentlig miljö i hela kommunen. Bildkonstuppdrag och inköp omfattar regional, nationell och i viss utsträckning internationell bildkonst.

Genom reparationer och underhåll av den offentliga bildkonsten, både inomhus och utomhus, upprätthålls samlingens konstnärliga och ekonomiska värde. Samlingen vårdas genom upprättad förvaltningsplan.

Målgrupper

Alla som idag och i framtiden lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun med särskilt fokus på invånare som vistas på allmänna platser, barn och unga på skolor och förskolor, samt personer som vistas på kommunala institutioner och arbetsplatser.

Övriga konstinköp och konstsamlingar

Syfte och förväntade effekter

Som huvudman för Uppsala konstmuseum ansvarar kulturnämnden för att förvalta Uppsala kommuns bildkonstsamlingar för museiändamål. Uppsala konstmuseum gör på nämndens uppdrag nyförvärv till museets samlingar för att berika och fördjupa samlingarnas innehåll. Syftet är att vårda och samla bildkonst, inklusive konsthantverk och designföremål för framtiden, att tillgängliggöra samlingarna samt utifrån museets konstsamlingar producera utställningar, bedriva konstpedagogisk verksamhet och erbjuda program. Genom inköp bidrar nämnden till ett levande konstliv.

Kärnuppgifter

På kulturnämndens uppdrag verkställer Uppsala konstmuseum inköp av bildkonst till museets samlingar med anknytning till närområdet eller av nationell och internationell dignitet i syfte att berika och fördjupa innehållet i museets samlingar.

Uppsala konstmuseum har också i uppdrag att vårda samlingarna för att upprätthålla samlingens konstnärliga och ekonomiska värde. Samlingarna vårdas genom upprättad förvaltningsplan.

Målgrupper

Alla som idag och i framtiden lever, verkar och vistas inom Uppsala kommun.

Uppsala konstmuseum som offentlig institution har såväl en specialinriktad expertis som en bred allmänhet som specifik målgrupp för sina samlingar.

Bilaga 1 – Gällande lagstiftning inom nämndens område

Här beskrivs den speciallagstiftning som reglerar kulturnämndens ansvarsområde. Nämndens område regleras även i kommunallag (2017:725), förvaltningslag (2017:900), offentlighets- och sekretesslag (2009:400), lag (2016:1145) om offentlig upphandling, dataskyddsförordningen, konkurrenslag (2008:579), miljöbalk (1998:808), livsmedelslag (2066:804) med flera. Kulturnämnden påverkas även av plan- och bygglag (2010:900) och kulturmiljölag (1988:950).

Bibliotekslag (2013:801)

Bibliotekslagen anger att varje kommun ska ha ett folkbibliotek som ska vara tillgängligt för alla och anpassade till användarnas behov. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet (§ 6).

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet (2 §).

Biblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur, samt verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet (7 §).

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information (4 §).

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken, andra språk och lättläst svenska (5 §).

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar (8 §).

På biblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform. Men biblioteken får ta ut ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och förseningsavgifter av låntagare (9 §).

Kommuner ska ha biblioteksplaner för sin verksamhet inom biblioteksområdet. Dessa planer ska följas upp av den myndighet som regeringen bestämmer (17–18 §§).

Museilag (2017:563)

Museilagen anger att ett museum är en institution som är öppen för allmänheten och som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut materiella och immateriella vittnesbörd om människan och människans omvärld (2 §).

Ett museum ska bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning (4 §). Dessutom ska museet bidra till forskning och annan kunskapsupbyggnad, bland annat genom att ha hög kompetens inom sitt ämnesområde (8 §).

Utställningar och annan publik verksamhet vid ett museum ska vara kunskapsbaserad och präglas av allsidighet och öppenhet, samt vara tillgänglig för alla och anpassad till användarnas olika förutsättningar (6–7 §§).

Kommunen som huvudman ska säkerställa att museet har ett bestämmande inflytande över verksamhetens innehåll (5 §).

Skollag (2010:800)

Skollagen anger att kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt (25 kap. 5 §). Öppen fritidsverksamhet får erbjudas i stället för fritidshem från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år (14 kap. 7 §).

Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och andra särskilda utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras. Verksamheten ska erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation (25 kap. 4 §).

Verksamheten ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med en lämplig sammansättning och storlek. För bedrivande av verksamheten ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses (25 kap. 7 §).

Verksamheten ska utformas med respekt för barnets rättigheter och i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Den ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom sådan verksamhet ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap (25 kap. 6 §).

Skäliga avgifter får tas ut för plats i den öppna fritidsverksamheten (25 kap. 9 §).

Kommunen ska systematiskt följa upp och utvärdera verksamheten. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten ska kommunen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Kommunen ska även ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt (25 kap. 8 §).

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. I språklagen anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska (2 §).

I språklagen anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella

minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt (4 §).

Uppsala kommun är förvaltningsområde för finska (6 §).

Lag (2001:82) om svenskt medborgarskap

Varje kommun ska minst en gång per år anordna en ceremoni för nya svenska medborgare för att högtidlighålla deras nya medborgarskap.

Till en medborgarskapsceremoni ska kommunen bjuda in den som vid tidpunkten för inbjudan är folkbokförd i kommunen och under de senaste 18 månaderna har förvärvat svenskt medborgarskap på annat sätt än vid födelsen (29 §).

Lag (2018:82) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari år 2020. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet (artikel 31).

Bilaga 2 – Nationell-, regional- och kommunal styrning

Nationell kulturpolitik

De nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen 2009. Målen ska styra den statliga kulturpolitiken men ska även kunna vägleda kulturpolitiken i kommuner och regioner.

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.¹²

Nationella mål för ungdomspolitiken

Alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Målet gäller för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år.

Regional kulturpolitik

Sedan 2022 fördelar staten medel till regional kulturverksamhet via den så kallade kultursamverkansmodellen. Regionerna har ansvaret för att i dialog med kommuner, civilsamhälle och kulturskapare i regionen ta fram en regional kulturplan som ligger till grund för beslut om medel till kulturverksamhet av regional betydelse. Statens kulturråd ansvarar för fördelningen av statsbidrag till regionerna samt för nationell uppföljning. Tanken är att föra kulturen närmare medborgarna och att ge regionerna ett ökat ansvar och ökad frihet inom kulturområdet.¹³

I Region Uppsala har regionfullmäktige antagit en regional kulturplan. Kulturplanen är det viktigaste strategiska styrdokumentet för de mål, satsningar och prioriteringar som Region Uppsala gör under ett verksamhetsår. Genom kultursamverkansmodellen tilldelas verksamhet i Uppsala kommun, till exempel Uppsala stadsteater statliga medel.¹⁴

¹² Kulturrådet. 2022. Kulturpolitiska mål. <https://www.kulturradet.se/om-oss/sa-arbetar-vi/kulturpolitiska-mal/>

¹³ Kulturrådet. 2022. Om samverkansmodellen. <https://www.kulturradet.se/i-fokus/kultursamverkansmodellen/om-kultursamverkansmodellen/>

¹⁴ Region Uppsala. 2022. Regional kulturplan. <https://region uppsala.se/det-har-gor-vi/kultur/om-kultur-och-bildning/regional-kulturplan/>

Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun

Reglementet är ett organiserande styrdokument som beslutas av kommunfullmäktige och visar hur roll- och ansvarsfördelningen ser ut inom kommunen. Reglementet anger ansvarsfördelning och bestämmelser om de skyldigheter och rättigheter som ansvaret innebär för nämnden.

Enligt 46 § ansvarar kulturenämnden för

1. kommunens konst-, kultur- och kulturarvsfrågor samt därtill hörande verksamheter som inte tillhör plan- och byggnadsnämnden och namngivningsnämnden ansvarsområden,
2. folkbiblioteksverksamhet enligt bibliotekslagen (2013:801),
3. fritidsgårdar, öppen fritidsverksamhet enligt skollagen (2010:800) samt övrig kultur- och fritidsverksamhet för barn och unga, utom den fritidsverksamhet för vilken idrott- och fritidsnämnden ansvarar,
4. kommunens kulturskola,
5. kommunens naturskola,
6. kommunens konstnärliga gestaltungsprojekt, konstinköp och konstsamlingar,
7. kommunens officiella nationaldagsfirande och medborgarskapsceremonin enligt lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap,
8. stöd till bygdegårdar och andra allmänna samlingslokaler.

Bilaga 3 – Uppföljning och relaterade styrdokument

Uppföljning och intern kontroll

Uppföljning sker kontinuerligt inom samtliga verksamhetsområden. Delegations- och arbetsordning följs och redovisning sker i enlighet med denna.

Kulturnämnden delges månadsrapporter samt redovisning vid period- och årsbokslut. Eventuella avvikelser från grunduppdraget rapporteras skyndsamt till kulturnämnden via avdelningschef och förvaltningsdirektör.

Tydliga rutiner finns för att allmänhet, deltagare och brukare kan lämna synpunkter på verksamheten samt rutiner för hur synpunkter redovisas.

Tillfälliga uppdrag redovisas i enlighet med beslut om uppdrag eller senast i samband med årsbokslutet.

Relaterade styrdokument

- Mål och budget
- Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder
- Kulturpolitiskt program för Uppsala kommun
- Delegations- och arbetsordning för kulturnämnden
- Arbetsordning för kulturförvaltningen
- Delegering av attesträtt inom kulturförvaltningen
- Verksamhetsplan och budget för kulturnämnden
- Informationshanteringsplan för kulturnämnden
- Biblioteksplan för Uppsala kommun
- Kulturnämndens fastställda riktlinjer för bidrag, konstnärliga gestaltungsuppdrag, beräkning av 1 procent till offentlig konst, samt inköp av kultur till förskola och skola
- Förvaltningens fastställda rutiner och övriga styrdokument